

SUMMARY

Krekhno T. Modeling of professional worldview of future teachers in primary school using lexicographical means (based on materials of concept «collective»).

One of national language education guidelines is scientific basics in linguistic conceptology and cognitive linguistics about language units as consciousness components, means of perception, mental information media. Professional language worldview reveals professional cognitive and linguodidactic structures. Nowadays issues of conceptual representation of professional knowledge fragments and their transformation into professional language add to the range of actual linguodidactic issues. Lexicography introduces a number of ways for solving the above mentioned issues. In modern research literature, a dictionary text is referred to as a specific language-informative object, a special type of social communication, visualization technique and a tool of understanding reality.

The object of the article is to develop a system of lexicographical exercises and tasks to form a professionally important concept of “collective” in the context of language and professionally aimed training of future teachers in primary schools. Such research tools were used: analysis of contemporary study programs for bachelor training with the specialty of primary school teaching; modeling of a methodological system.

The concept “collective” is professionally important in the context of vocational training of primary school teachers. Forming a professionally important concept “collective” in vocational training must be fully integrated in language and professionally oriented courses, such as Pedagogy, Psychology, Methodology of educational work with children, Modern Ukrainian language, Methodology of teaching Ukrainian.

The article includes a system of lexicographical exercises for future teachers of primary school aimed at forming an image of collective as one of the main categories in the system of vocational knowledge as well as stipulating rational understanding of organization and correlation of mental and oral presentations in the concept structure.

Therefore, at the modern stage of linguodidactic development, it is perspective to use a concept approach to forming key categories and notions. Research perspectives concern creating methodologies of forming panoramic ideas of such professionally important concepts as teacher, upbringing, family, school, activity, personality, education, discipline in the system of primary school teachers’ training.

Key words: *higher school, language education, professional worldview, lexicographical activity, concept “collective”.*

УДК 811.161.2

Т. М. Кудіна

Національний педагогічний
університет імені М. П. Драгоманова

ДИСТАНЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Метою роботи є розробка й апробація власної концепції дистанційного навчання української мови для іноземців. Проведений огляд використання інноваційних підходів навчання української мови для іноземців на базі сучасних дистанційних технологій. Описана змішана технологія інтернет-навчання української мови як іноземної. Для реалізації запропонованої концепції дистанційного навчання української мови був виготовлений інтернет-адаптований навчальний комплекс «Українська мова для іноземців», який пройшов апробацію в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова. Показано, що навчальний процес із використанням змішаної форми навчання відповідає дидактиці української мови як іноземної.

Ключові слова: українська мова як іноземна, дистанційні технології навчання, інтернет, on-line і off-line-форми.

Постановка проблеми. Дистанційне навчання сьогодні не є новим явищем у світовому освітньому просторі. Такі європейські країни як Німеччина, Іспанія, Італія, Фінляндія, Франція, Чехія, Великобританія є лідерами за розвитком і вдосконаленням електронної освіти. За ініціативою європейських університетів, які реалізують програми вищої професійної освіти засобами комп'ютерних технологій, у січні 1987 року була заснована асоціація університетів дистанційного навчання (EADTU). Сьогодні EADTU має 21 члена з 19 країн світу, які разом забезпечують дистанційне навчання для двох мільйонів студентів.

В Україні дистанційна форма освіти запроваджується з 2000 року і на сьогодні вже має певний нормативно-правовий статус. Так, в новому Законі України «Про вищу освіту» дистанційна освіта є в переліку основних форм навчання у вищій школі [3, 1].

Аналіз актуальних досліджень. Вітчизняні науково-педагогічні видання все частіше висвітлюють питання інноваційних пошуків в українській вищій школі, які пов'язані, насамперед, з дистанційною освітою [1, 77; 7, 1]. Провідні українські виші активно організують і впроваджують різні види дистанційного навчання: інтерактивне телебачення, глобальні або регіональні телекомунікаційні мережі; поєднання Інтернету з технологіями компакт-дисків тощо. Розробляють і розміщують в Інтернеті свої дистанційні курси. Але найбільше мультимедійних продуктів і матеріалів сьогодні розроблено для дистанційного вивчення економічних та юридичних наук. У навчання української мови як іноземної концепцію дистанційної освіти тільки-но впроваджують. Тому питання організації дистанційної форми навчання для здобуття знань з української мови іноземцями та закордонними українцями (діаспорою), розробка теорії та методики дистанційного навчання є актуальними.

У навчальні плани підготовчих відділень для іноземних громадян, які здобувають освіту в українських вишах, дисципліна «Українська мова як іноземна» введена порівняно недавно – з часу набуття нашою країною незалежності. Методика української мови як іноземної – наука молода. Напевне, цим можна пояснити, що дистанційні технології раніше почали застосовуватись у вітчизняній освіті для викладання іноземних мов. І сьогодні можна говорити про певні успіхи в цьому напрямі.

Питання технологій дистанційного навчання (ДН) у процесі навчання іноземних мов спорадично розглядалися у роботах як українських, так і закордонних науковців, серед яких О. О. Андрєєв, Є. І. Дмитрієва, Б. І. Шуневич, В. М. Кухаренко, В. П. Свиридюк, О. В. Олійник, Л. О. Хоменко, О. П. Гераськіна, К. Ю. Кожухов, Є. С. Полат, А. В. Хуторський, Н. Хоклі та ін.

Дослідженню актуальних проблем організації, стану, перспектив розвитку й методики ДН української мови як іноземної присвятили свої наукові праці Л. І. Мацько, М. А. Янкова, О. Антонів, І. Довгий, Ю. М. Мірошніченко та ін. Їх дослідження пов'язані не тільки з теоретичними розробками концепції дистанційної освіти. Зусилля педагогів-науковців спрямовані на розв'язання практичних завдань ДН, які виникають у процесі укладання й упровадження дистанційних курсів. Наприклад, методисти та програмісти Києво-Могилянської Академії створили дистанційний курс для заочного навчання «Ukrainian as a Foreign Language» [2, 1], який складається з одинадцяти уроків, невеликого англійсько-українського словника та граматичного коментарю. Відомо також, що наукові працівники Українського центру дистанційної освіти розробили проект «Golden Gates to Ukrainian» та уклали дистанційний курс «Українська мова для іноземних громадян» [8, 1], що містить цікаві мультимедійні матеріали й дидактичні вправи до дев'яти навчальних тем, які пропонують опрацьовувати протягом двадцяти восьми уроків. Курс призначений для початкового етапу навчання та адресований англомовним користувачам, які хочуть здобути базові знання з української мови та краще пристосуватися до мовного й культурного середовища України.

Останнім часом інтерес міжнародної спільноти до України, до її культури дуже виріс. Іноземці різного віку, молоді і старші, прагнуть вивчати українську мову для розуміння політичного та економічного життя нашої країни, територіально не покидаючи своєї батьківщини. Цю проблему могли б вирішити дистанційні курси. Але сьогодні їх надто мало на ринку освітніх послуг. І це спонукає людей, які не мають ніякого відношення до педагогіки, братися за створення інтернет-адаптованих навчальних матеріалів. Наприклад, Якуб Логінов, редактор «Порт Європа» та польський кореспондент «Дзеркала тижня. Україна», організував безкоштовний of-line-курс вивчення української мови для поляків [5, 1]. У пропонованій статті поставлена **мета** розробити й апробувати власну концепцію дистанційного навчання української мови для іноземців і закордонних українців.

Виклад основного матеріалу. Головний зовнішній чинник, який стримує процес опанування іноземними громадянами українською мовою, в реаліях сьогодення – це недостатність спілкування українською мовою поза навчальною аудиторією. Тому в основі нашої концепції ДН української мови як іноземної лежать дидактичні принципи (наочності, інтерактивності, міцності, свідомості, аудіювання), які передбачають створення віртуального україномовного середовища, у якому іноземець перебуватиме якомога більше часу, набуваючи мовленнєвих умінь і навичок. Зрозуміло, що в якості середовища, у якому розгортається навчання, вибрано Інтернет як найпотужніше та найдоступніше на сьогодні середовище для комунікацій. Збільшення часу перебування іноземця в

ньому досягається шляхом застосування змішаних форм ДН (on-line і off-line-форми) в єдиному навчальному процесі.

На рис. 1. показана загальна схема організації одного з видів дистанційного навчання – змішаного навчання, яка передбачає наявність територіально віддаленого центру дистанційного навчання (ВЦДН), у якому проходять on-line заняття та трансляція якого відбувається через мережу Інтернет. У ВЦДН міститься також навчально-методичне забезпечення (кейсова технологія). Функція ВЦДН – це надання освітніх послуг слухачам, які живуть поруч із віддаленим центром. Викладачі й методисти перебувають у базовому навчальному закладі, де є спеціальний підрозділ – Інститут дистанційного навчання (ІДН). Така схема організації відповідає чинному законодавству (наказ МОН України № 40 від 6.05.2005 р) і не вимагає громіздкої процедури ліцензування філії як окремого навчального підрозділу вищого навчального закладу.

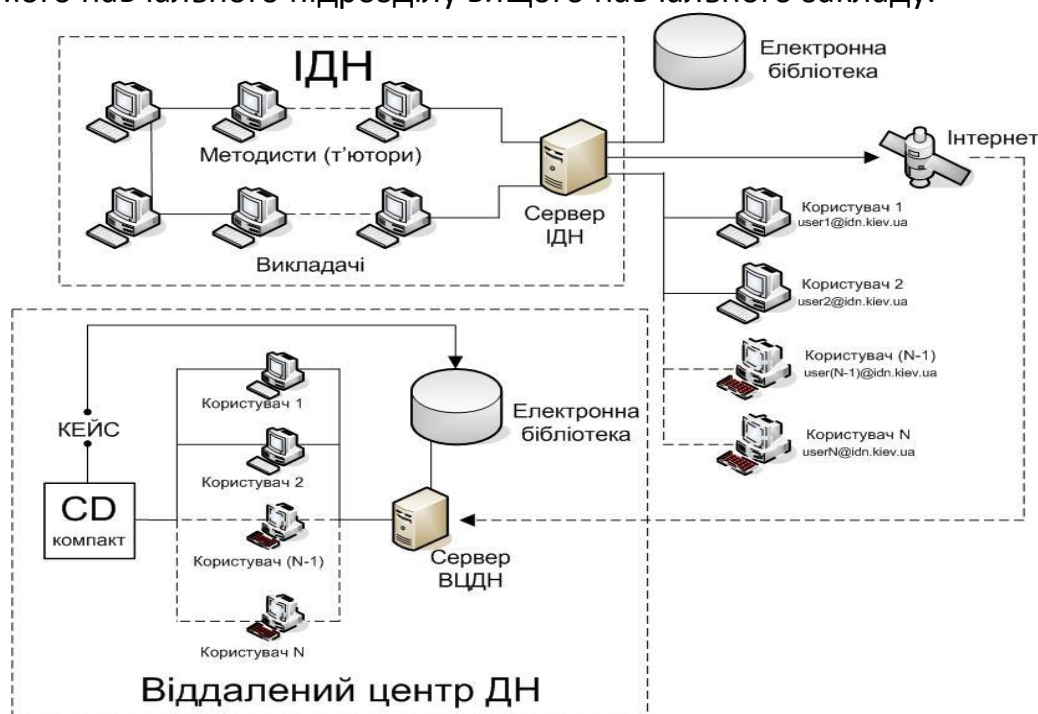

Рис. 1. Система змішаного навчання через Інтернет

Для on-line-навчання через Інтернет характерне використання педагогічних прийомів для аудиторної роботи викладача мови, такі як, наприклад, «фонетична зарядка», «корекція вимови нових слів», читання вголос, промовляння різних типів інтонаційних конструкцій тощо. Зрозуміло, що без таких форм роботи навчання іноземної мови, особливо з початкового рівня, не можливе. Апробовані технології забезпечення якісного on-line- навчання (Open meeting, ooVoo, Skype, VZOchat, Microsoft Lync, Podcasting, Poly Vision «eno») показали, що для проведення різних типів уроків потрібні різні технології.

Off-line-фаза навчання через Інтернет використовувалась як для самонавчання (в позаурочний час), так і для контролю засвоєння навчального

матеріалу, який вивчався під час on-line-занять. Off-line-навчання (через можливість доступу 24 години 7 днів впродовж тижня) дозволяє значно розширити часові рамки перебування в україномовному середовищі.

Наявність електронних бібліотек у кожному контурі на схемі (рис. 1) свідчить про важливість забезпечення навчального процесу обох форм необхідним освітнім контентом. Реалізація нашої концепції покладалася на розроблений нами навчальний комплекс (НК), у якому частина ресурсів використовувалась для on-line і of-line-навчання. Навчальний комплекс являє собою сучасне інтернет-адаптоване навчально-методичне забезпечення нового покоління, що відповідає дидактиці української мови як іноземної, в рамках єдиного навчального курсу і єдиного навчального процесу, автором і модератором якого є один викладач української мови.

Новизна НК «Українська мова для іноземців»:

- НК повністю *інтернет-адаптований* (розроблений на базі ПЗ для Інтернету, відповідний контент, інтернет-технології навчання);

- НК *мультимедійний*: для виготовлення контенту НК використовувався широкий спектр програмних продуктів (Word, Power Point 2013, ПЗ SMART, Visual Basic Application, Camtasia Studio, Virtual Dub, Microsoft Producer, Moodle), а для організації навчання – сучасні інтернет-технології (Open meeting, ooVoo, Skype, VZOchat, Microsoft Lync, Podcasting, Poly Vision «eno»);

- НК *інтерактивний*: містить сервіси для реалізації на базі ПЗ взаємозв'язків викладач-студент, студент-НК, НК-викладач;

- НК дозволяє здійснювати *змішане навчання* (on-line і off-line-форми) в єдиному навчальному процесі, відповідно у комплексі є частина ресурсів для on-line і off-line-навчання;

Визначальною особливістю НК на відміну від існуючих є те, що в роботі з ним можна *поєднувати традиційні методи навчання* (робота з підручником, виконання вправ, спостереження над мовою, підготовка усних монологічних висловлювань, корекція індивідуального мовлення тощо) з *дистанційними* (автоматизований контроль, чати, форуми тощо).

Другою відмінністю є те, що на базі НК можна побудувати *класно-урочний* повноцінний з погляду дидактики української мови навчальний процес для різних рівнів засвоєння мови. Off-line-частина НК – це віртуальне україномовне навчальне середовище, яке дозволяє розширити часові рамки спілкування українською мовою в позаурочний час.

Складові навчального комплексу.

До першої частини комплексу, яка використовувалась для on-line-навчання, входили такі електронні ресурси власного виробництва:

- електронний навчальний підручник;

- банк навчальних мультимедійних презентацій для супроводу on-line-уроків;

- банк тестів для інтерактивного опитування під час уроку.

До складу другої частини комплексу, яка використовувалась для off-line-навчання, входили такі електронні ресурси власного виробництва:

- банк подкастів відеозаписів проведених on-line-уроків;
- банк інтерактивних кінофрагментів в Camtasia Studio;
- теоретичний матеріал, необхідний для розуміння текстів кіно- діалогів;
- графічні тексти діалогів;
- тлумачний аудіословник нових слів;
- перекладний словник (українсько-португальський, українсько-англійський тощо);
- вправи, контрольні тести;
- додаткові освітні ресурси.

Кожен з елементів НК виконував визначене навчальне завдання й використовувався на різних етапах навчання: пропедевтичному, в аудиторному навчанні, під час самопідготовки, у позааудиторному спілкуванні українською мовою.

Детальний опис компонентів комплексу:

1. Електронний навчальний підручник.

Призначення: відповідно до дидактики української мови як іноземної створено електронний варіант паперового підручника [4, 35], який використовується як основний навчальний засіб. У ньому викладений матеріал для всіх теоретичних і практичних аудиторних занять, що проходять в on-line режимі. Роздруковані частини підручника використовувалися як робочий зошит у процесі навчання граматики.

2. Банк навчальних мультимедійних презентацій для on-line-уроків.

Призначення: з використанням систем відео-інтернет-конференц-зв'язку Open meeting, ooVoo, Skype, VZOchat, Microsoft Lync при on-line-трансляції уроку через Інтернет на робочому столі викладача йшла демонстрація мультимедійної лекції, яка відповідала розробленому стандарту.

Уніфікована модель мультимедійної лекції демонструвалася на програмному забезпеченні інтерактивної дошки SMART чи Poly Vision «epo».

3. Банк тестів для інтерактивного опитування під час on-line-уроку.

Призначення: на початку уроку для повторення вивченого матеріалу або й у кінці уроку як засіб активізації уваги й закріплення знань.

Для створення інтерактивних тестів у середовищі Power Point використовувалася мова Visual Basic for Application (VBA).

Елементи другої частини комплексу були складовими електронного курсу «Українська мова для іноземців» (www.ii.npu.edu.ua), виготовленого на базі програмної оболонки для дистанційного навчання Moodle 05 [6, 1]. Він міг служити доповненням до тих частин НК, які описано вище, і бути самостійним навчальним засобом. Для забезпечення інтерактивної складової навчання в електронному курсі передбачені такі сервіси, як:

«Ресурси», «Тести», «Форуми», «Чати», «Учасники», «Календар», «Новини форуму», «Останні новини». Структура курсу поурочна, але до кожного уроку входив набір навчально-методичних матеріалів для обов'язкового відвідування. Такими були:

4. Банк подкастів – відеозаписів проведених on-line-уроків.

Призначення: для повторного перегляду в позаурочний час повного відеозапису попереднього уроку та презентації, яка демонструвалася на екрані під час уроку. Відеозапис можна знайти в сервісі кожного уроку.

5. Банк інтерактивних кінофрагментів у Camtasia Studio.

Призначення: самостійний перегляд і вивчення нових слів з україномовного фільму.

Відповідно до навчальної мети й завдань кожного конкретного уроку добирався кінофрагмент зі списку україномовних фільмів: «Вавилон ХХ» (1979), «Гріх» (1991), «Дім батька твого» (1986), «Украдене щастя» (2004). Список фільмів укладено з огляду на принципи дидактики традиційні й нові, як наприклад, принцип урахування етнопсихологічних особливостей студента.

На основі фрагментів цих фільмів був виготовлений інтерактивний навчальний засіб на базі продукта Camtasia Studio (розробник: TechSmith Corporation), у якому можна переглядати кінофрагмент із синхронізованим текстом діалогів персонажів. Сам діалог інтерактивний для слухача: синхронно до фраз, які звучать у кінофрагменті, на другому полі екрана з'являється текст діалогу. Відповідно до тексту кінодіалогу, який служив основою для формування навичок аудіювання й роботи над правильною вимовою лексичних одиниць, а також вироблення точної інтонації, вводилась необхідна лексична база. Це стимулювало вивчення певних граматичних структур і культурологічних феноменів, визначало тему для обговорення на on-line-занятті.

6. Теоретичний матеріал із граматики, необхідний для розуміння текстів кінодіалогів.

Теоретичний матеріал до кожного уроку поданий у вигляді Word-документа. Стандартно теоретична частина уроку складається з таких розділів: фонетика й орфоєпія, морфологія, синтаксис і лексика.

7. Графічні тексти діалогів.

8. Тлумачний аудіословник нових слів.

Тлумачний словник виготовлений у формі інтерактивної таблиці, у якій, окрім тлумачення лексичних одиниць, міститься аудіозапис озвучення всіх нових слів. Пояснення слів адаптовані до рівня знань української мови, який мають іноземці на початку другого семестру.

9. Перекладний словник (українсько-португальський, українсько-англійський тощо).

10. Контрольні тести, вправи різного типу і різного дидактичного призначення.

До кожного діалогу пропонуються тести. Причому вони різного типу: закритого (альтернативних відповідей, на один варіант відповіді і множинного вибору, на відповідність, на аналогії, на виключення зайвого) і відкритого (вільного викладу відповіді й на доповнення словосполучень, речень). Автоматизовану перевірку й висвітлення статистики здійснює програмний модуль ПЗ Moodle.

11. Додаткові освітні ресурси.

Банк інтерактивних відеодіалогів.

Відповідно до навчальної програми курсу «Українська мова для іноземців» був підготовлений банк відеодіалогів у програмній оболонці Producer MS. Продукт пропонує розширену можливість захоплення та імпорту презентацій безпосередньо в Producer і включає майстер Presentation Wizard. Це дозволяє синхронізувати аудіо, відео, слайди і зображення в єдиний мультимедійний проект. Завдяки використанню для відтворення такої відеолекції браузера (Microsoft Internet Explorer 5.5+), можливе програвання відеопотоку і слайдів як із локальних пристроїв зберігання даних, так і передача контенту в локальній або глобальній мережі за протоколом HTTP.

Характерною особливістю цього освітнього ресурсу є те, що всі діалоги записується двічі із фіксацією кожного співрозмовника. Таким чином, один діалог можна було слухати двічі: з боку одного співрозмовника, а потім з боку іншого співрозмовника. При цьому на відео добре видно артикуляцію кожного учасника діалогу. Вони мають правильну вимову, стандартну артикуляцію, а також хороший фонографічний тембр, що важливо для навчання говоріння й аудіювання.

Роль викладача як головної дійової особи навчального процесу проявляється в тому, що він через систему авторизації в Moodle контролює послідовність доступу до електронного ресурсу відповідно до робочої програми з української мови. Безумовно, в цьому випадку на перше місце виходять питання мотивації роботи слухачів над електронним курсом. Багаторічний досвід показує: якщо освітній ресурс високої якості (в тому числі інтернет-доступний) і є «зошитом для самостійної роботи», який обов'язково перевіряється викладачем до наступного заняття, то вивчення української мови йде швидше. До кінця навчального року іноземні слухачі демонструють більш високий рівень володіння українською мовою, ніж у навчанні за традиційними технологіями.

Апробація концепції. Відповідно до наказу МОН України № 9 від 11.01.2012 року «Про дистанційне навчання української мови громадян Федеративної Республіки Бразилія українського походження на базі НПУ імені М.П.Драгоманова» Національному педагогічному університету імені М.П. Драгоманова надано дозвіл на проведення навчання української мови за дистанційною формою навчання. 28 листопада 2012 року підписано угоду

про співпрацю між Національним педагогічним університетом імені М. Драгоманова та Центральним федеральним університетом «UNICENTRO» зі штату Парана, у якому проживають 400 тисяч етнічних українців.

Згідно зі схемою (рис. 1) створені локальні центри дистанційного навчання НПУ імені М. П. Драгоманова у бразильських містах Прудентополісі, Іраті і Куритіба. У 2014–2015 році додатково були організовані навчальні центри в містах штату Парана (Бразилія): Куритіба-Полтава, Куритіба-Субрас, Уніао да Віторіа. У 2014 році навчалось 38 учителів української мови, а в березні 2015 року розпочався перший семестр навчання української мови з початкового рівня на базі вищезгаданого навчального комплексу. Навчання для 75 громадян Бразилії триватиме 3 семестри й закінчиться у 2016 році.

Відповідно до Положення про дистанційне навчання (наказ № 40 МОН України) у 2015 році було відкрито новий міжнародний центр системи дистанційного навчання НПУ імені М. П. Драгоманова у м. Прага (Чехія), у якому викладаються курси (для 21 особи) з української мови на базі представленого навчального комплексу. Результати впровадження доповідалися на 4-Міжнародному конгресі світового українства (м. Львів, 2013). У планах розширення географії застосування навчального комплексу на Аргентину, Чилі й Австралію.

Висновки. Застосування змішаних форм у дистанційному навчанні дало можливість забезпечити: комфортні умови для самонавчання; більш глибоку індивідуалізацію навчання і умови для її варіативності; високий ступінь аутентичності дидактичного матеріалу; створення віртуального мовного середовища як інструмента пізнання культури народу – носія української мови; широкий спектр видів наочності (відео, анімація, аудіо, малювання тощо); високий ступінь інтерактивності навчання; можливість автоматизованого контролю знань та обліку результатів навчального процесу; більш об'єктивне оцінювання знань і вмінь; підвищення ролі позааудиторного спікування в оволодінні мовою, що приводило до значного підвищення мотивації вивчення іноземцями української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби технології: монографія / [В. Ю. Биков, О. О. Гриценчук, Ю. О. Жук та ін.]; наук. ред. Биков В. Ю., Овчарук О. В. // Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. – Київ: Атіка, 2005. – С. 77–140.

2. Дистанційний курс «Ukrainian as a Foreign Language» [Електронний ресурс]. - Режим доступу :

www.dfc.ukma.edu.ua/coming-to-naukma/ukrainian-language-courses.

3. Закон України про вищу освіту [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37–38. – ст. 2004. – Режим доступу :

www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.

4. Кудіна Т. М. Українська мова як іноземна (початковий курс) : підручник / Т. М. Кудіна. – К. : Видавництво Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 2009. – 334 с.

5. Of-line-курс вивчення української мови для поляків [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

www.porteuropa.eu/ua/polskamowa.

2. Система Open Source Course Management System for Online Learning [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

www.moodle.org.

3. Тельчарова О. П. Впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес вищої школи [Електронний ресурс] / О. П. Тельчарова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інтегративний характер ціннісних вимірів освіти в стандартах Болонського процесу», травень 2008 року. – Бердянськ : Бердянський державний педагогічний університет. – Режим доступу :

www.bdpu.org/scientific_published/conf_2008/articles/Section_5/Telcharova.doc/view.

4. «Українська мова для іноземних громадян» [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

www.udec.ntu-kpi.kiev.ua.

РЕЗЮМЕ

Кудина Т. Н. Дистанционные формы обучения украинскому языку как иностранного.

Цель работы – разработка и апробация авторской концепции дистанционного обучения украинскому языку иностранцев. Проведен обзор по использованию инновационных подходов к обучению украинскому языку иностранцев на базе современных дистанционных технологий. Описана смешанная технология интернет-обучения украинскому языку как иностранному. Для реализации предложенной концепции дистанционного обучения украинскому языку был изготовлен интернет-адаптированный учебный комплекс «Украинский язык для иностранцев», который прошел апробацию в Национальном педагогическом университете имени М. П. Драгоманова. Сделаны выводы: учебный процесс, в котором задействованы смешанные формы обучения, соответствует дидактике украинского языка как иностранного.

Ключевые слова: украинский язык как иностранный, дистанционные технологии обучения, интернет, on-line и off-line-формы.

SUMMARY

Kudina T. Distance forms of learning Ukrainian as a foreign language.

The article is devoted to didactics of Ukrainian as a foreign language. The aim is the development and testing of the own concept of distance learning of Ukrainian for foreigners. It consists of the review of innovative approaches that are used in teaching Ukrainian language to foreigners on the basis of modern distance technologies.

Ukrainian scientific and educational publications are increasingly revealing the issues of innovative research in Ukrainian high school, related primarily to distance education. But most multimedia products and materials have been developed for distance learning of the economic and legal sciences. Therefore, the organization of distance learning for getting knowledge of the Ukrainian language by foreigners is topical.

The main external factor that hinders the process of mastering Ukrainian language by foreigners is a lack of communication of Ukrainian language outside the classrooms. Therefore, the base of our concept is educational principles for the establishment of Ukrainian speaking

virtual environment. The Internet we have chosen as the environment for learning. Mixed forms of distance learning (online and offline-form) help us to extend the stay of a foreigner in the language environment. Online learning is characterized by using the pedagogical methods for audience practice. Offline learning we can use both for self-learning and for the control of knowledge. The article describes a mixed technology for online learning of Ukrainian language as a foreign language. For implementation the proposed concept of distance learning was created the Internet adapted teaching complex «Ukrainian for Foreigners».

Novelty of the teaching complex «Ukrainian for Foreigners»: fully Internet adapted; multimedia (software – Word, Power Point 2013, ПЗ SMART, Visual Basic Application, Camtasia Studio, Virtual Dub, Microsoft Producer, Moodle, video conferencing system – Open meeting, ooVoo, Skype, VZOchat, Microsoft Lync, Podcasting, Poly Vision «eno»); interactive (provides services for implementation of teacher-student relationships, student-complex, complex-teacher). This teaching complex was tested in the National Pedagogical Dragomanov University. The main conclusion of the article is that learning process using mixed educational forms corresponds to Ukrainian language didactics.

Key words: *Ukrainian as a foreign language, distance learning technologies, Internet, on-line and off-line-form.*

УДК 378.14.014.13

Ю. М. Лимарєва

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

КУРС «ІСТОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ФІЗИКИ» В ПЕДАГОГІЧНОМУ ВИШІ

У статті на основі аналізу змісту курсу, його місця в навчальній програмі педагогічного вишу та практичного досвіду викладання розкрито проблеми викладання курсу «Історія та методологія фізики» та важливість варіативного підходу до організації його вивчення. Запропоновано дистанційний підхід цілком виправдовує себе. Самостійність, співпраця та індивідуальний підхід визначають максимальну вичерпність спектру професійних якостей та навичок, що можуть бути набуті впродовж вивчення курсу. Різноманітність форм звітності націлена виключно на вдосконалення педагогічного досвіду майбутніх учителів фізики та вчителів-студентів.

Ключові слова: *методологія, професійність, дистанційна освіта, самостійність, співпраця, індивідуальний підхід, особистість, фізика, історія, педагог.*

Постановка проблеми. Курс «Історія та методологія фізики» входить до варіативного компоненту навчального плану студентів фізико-математичних факультетів педагогічних ВНЗ. З огляду на це, часто він сприймається студентами як оглядовий, чим провокує відповідне ставлення до нього. Інший бік проблеми вивчення курсу «Історія та методологія фізики» полягає в тому, що він вивчається на випускному курсі вишу. Перевагою є те, що отримані знання «не встигають забутися», але слід брати до уваги, що на випускних курсах студенти намагаються поряд із навчанням у виші працювати за фахом, тобто паралельно з навчанням отримувати практичний професійний досвід. Така реальність призводить до того, що присутність на заняттях значно знижується. Ще одним аспектом проблеми вивчення «Історії та методології фізики» є гуманітарна спрямованість курсу, що знижує серйозність сприйняття його значення студентами фізико-математичних факультетів.